Verslag markconsultatie IX Nederlandse politie

27 maart 2025
Hub50, Utrecht

Verslag markconsultatie IX nationale politie

Dit betreft een inhoudelijk verslag van de marktconsultatie Immersive Experiences (IX) voor de Nederlandse politie, gehouden op 27 maart 2025 te Utrecht. Er is samen met ondernemers verkend wat er nodig is om een heldere en realistische oproep te schrijven voor een Innovation Impact Challenge (IIC). De feedback is gevraagd ten opzichte van verschillende thema's:

1. Technologische haalbaarheid
2. Samenwerking politie
3. Deelname Innovation Impact Challenge
4. Kosten en doorlooptijd Innovation Impact Challenge
5. Opschalen en inkoop
6. Innoveren

Onderstaande tekst betreft een verslag van de consultatie en geeft de meningen van diverse deelnemende ondernemingen weer. Hieraan kunnen geen rechten worden ontleend. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) en de Nederlandse politie nemen deze meningen in overweging bij het opstellen van de oproep voor de IIC.

1. (Technologische) haalbaarheid

De markt ziet een modulaire, open en flexibel koppelbare architectuur als voorwaarde om snel te kunnen ontwikkelen en integreren binnen bestaande systemen van de politie. Technologische oplossingen moeten daarnaast voldoen aan hoge eisen op het gebied van veiligheid, privacy en controleerbaarheid – iets waar de markt zich van bewust lijkt te zijn.

Er wordt geadviseerd om iteratief en schaalbaar te ontwikkelen, waarbij het systeem voorbereid moet zijn op uitbreiding en veranderende behoeften. De markt pleit voor een hands-on benadering: door te doen, te testen en snel bij te sturen ontstaat sneller duidelijkheid over wat werkt – en wat niet. Een scherpere focus in de vraagstelling helpt daarbij.

Een succesvolle implementatie vraagt om heldere governance, taakverdeling en actieve samenwerking tussen politie, leveranciers en andere betrokken partijen. De technologie moet de politie daadwerkelijk helpen in hun werk: functionaliteit en bruikbaarheid staan voorop, niet technische complexiteit of innovatie omwille van innovatie.

Probleemstelling en use cases

De uitvraag is nu nog erg breed geformuleerd, waarbij een duidelijke vraagstelling vanuit de politie mist. Een duidelijke opdrachtformulering is essentieel om de haalbaarheid van mogelijke innovaties te bepalen: organisaties die een heldere visie hebben en concrete doelen stellen, kunnen gerichter innoveren. Hierbij zouden specifieke use cases en sub-doelen van de politie helpen (wat moet er beter en hoe kunnen de ondernemers hierop innoveren?). Denk aan cases binnen de 4 domeinen die door de politie werden gepresenteerd tijdens de marktconsultatie. Deze domeinen zijn Leren & Ontwikkelen, Preparatie, Dagelijkse Operatie en Verbinding met de buitenwereld. Voor deze Innovation Impact Challenge worden de domeinen Preparatie en Dagelijkse operatie gehanteerd. Wellicht helpt een meer omvattende verkenningsfase samen met ondernemers om de probleemstelling concreter te maken. De opdracht moet wel breed genoeg blijven zodat de (basis van de) innovatie ook voor andere klanten dan de politie gebruikt kan worden.

Geopperde ideeën om een betere oplossing voor het juiste probleem te ontwikkelen zijn:

- Externe hackaton waarbij veel ideeën naar voren komen, opdrachtgever betrokken is en waar partijen samenwerken. Dit werkt vaak enthousiasmerend;
- Partijen uitnodigen voor een interactieve sessie waarbij ondernemers vragen kunnen stellen aan opdrachtgever;
- Aanbieder demo's laten tonen aan de politie;

Technische infrastructuur

Vanuit de markt helpt het om inzicht te krijgen in de technische eisen in de vorm van infrastructuur: welke werkprocessen zijn er nu en wat is het technologische startpunt bij de politie? Dit geeft de markt een betere positionering om een projectplan in te dienen.

Ook van belang is om te weten welke mate van co-creatie er verwacht wordt. Met wie moet er intern samengewerkt worden? Welke taak ligt bij opdrachtnemer en welke taak ligt bij opdrachtgever? Hoe is daarnaast de back-end ontsloten? Hierbij is het van belang om te weten waar het “klant-order ontkoppelpunt” ligt: het punt in de productieketen van waar standaardisatie stopt, en producten specifiek worden gemaakt voor de wensen van de klant.

Het is de markt verder onduidelijk hoe er met het IP omgegaan moet worden (voor de market product fit). Het leveren van een Open source oplossing kan een probleem zijn voor makers met commerciële belangen.

2. Samenwerking politie

Samenwerkingsverbanden

De samenwerking tussen politie en marktpartijen vereist een heldere strategie. Concrete doelstellingen en een duidelijke roadmap zijn onmisbaar. Van de politie wordt verwacht dat zij het kort-cyclisch ontwikkelen faciliteren en het mogelijk maken om snel en vaak prototypes te testen met de werkvloer. Waar nodig in een sandbox/veilige testomgeving, maar zonder de uiteindelijke implementatieomgeving (bijv. qua ICT-infrastructuur) uit het oog te verliezen.

Een belangrijke vraag is of de politie zelf door kan ontwikkelen op basis van broncode. Over het algemeen blijkt dit lastig: leveranciers willen hun kennis beschermen en onderhoudsverplichtingen vermijden. Toch kunnen open-sourcecomponenten worden ingezet en kunnen escrow-regelingen een uitweg bieden om langdurige afhankelijkheden te beperken.

Zero/low-code oplossingen worden tevens gezien als een praktische middenweg. Hiermee kan de politie in zekere mate zelf aanpassingen maken zonder volledige programmeerkennis te vereisen.

Een andere belangrijke kwestie is eigenaarschap van, en co-creatie met, de politie. Er is behoefte aan projectleiding/product-ownership vanuit de politie met mandaat (en beschikking over resources) en korte lijnen met bijv. PDC, IV etc. De mate van co-creatie bepaalt de rolverdeling en verantwoordelijkheden. Multi-partner samenwerking, zoals bij Defensie, waarbij verschillende partijen een deel van een product ontwikkelen, kan een inspiratiebron zijn. Tot slot is expertisegericht selecteren essentieel: niet alleen op basis van een pitch, maar ook op de competenties van organisaties.

Kleine ondernemers gaven over het algemeen aan dat een consortium wellicht een beter product oplevert dan een enkele ondernemer/maker. Grotere ondernemers gaven meer aan juist niet snel in samenwerkingsverbanden te willen werken op korte projecten zoals een IIC. Zo’n team wordt alleen samengesteld voor langdurige projecten.

3. Deelname Innovation Impact Challenge

Meedoen aan de challenge: overige drempels/overwegingen

Men verwacht dat het screeningsproces voor medewerkers lang gaat duren en men verwacht dat de ontwikkeling aan developing teams (in het buitenland) uitbesteed gaat worden (vanwege personeelstekorten in NL/ omdat het goedkoper is). Het uitbesteden van contentontwikkeling voor de politie brengt ook risico's met zich mee. Hieraan gelieerd wordt benoemd dat voor de makers/ontwikkelaars er een relevantie en uitdaging moet zitten om mee te doen aan de Innovation Impact Challenge voor de politie. Daarbij helpen grote ambities om mensen enthousiast te krijgen en houden, waarbij de urgentie van de uitdaging goed beschreven moet worden. Verder maken de kansen op het winnen van de tender uit of men zich in zal gaat zetten om een goede offerte te maken.

Methodiek Innovation Impact Challenge

Verder wordt nog benoemd dat de administratieve last in dergelijke opdrachten vaak als drempel wordt gezien. Het helpt als de mate van deze last in de oproep expliciet en concreet wordt gemaakt.

4. Kosten en doorlooptijd Innovation Impact Challenge

Over het algemeen leeft het idee dat fase 1 kort kan duren, meer richting 3 maanden dan 6. Dit omdat men verwacht dat veel ontwikkelingen gebaseerd zullen worden op bestaande producten en diensten, en daarom niet *from scratch* hoeven worden ontwikkeld. De meeste tijd gaat volgens verwachting vooral zitten in de samenwerking met politie en eventuele andere externe partijen/onderaannemers. Risicofactor voor de doorlooptijd is het eigenaarschap bij de politie en de commitment aan het project en de ondernemers. Het kan veel tijd kosten om nieuwe technieken te koppelen aan bestaande systemen bij de politie. Veel en snel schakelen/testen is nodig. Als dat niet goed ingericht is, kan fase 1 ook wel meer dan 6 maanden behelzen.

Ook wordt aangegeven dat de ontwikkelingen in techniek ontzettend hard gaan. Als het Innovation Impact Challenge traject te lang duurt, bijvoorbeeld 2,5 jaar in totaal, dan bestaat het risico dat je *commit* aan technieken die aan het eind van het traject alweer verouderd zijn. Blijf daarom openstaan voor flexibiliteit in de onderzoeksopdracht. Pin je niet vast op één technologie en één aanpak. Zoek naar oplossingen die flexibel en/of modulair zijn. Focus op content die soft- en hardware onafhankelijk is. Scheiding van hardware, software en content is belangrijk voor flexibiliteit.

Overweeg daarnaast het invoegen van tijd om fase 1 partijen de kans te geven om gezamenlijk een fase 2 voorstel te formuleren. Sommige fase 1 trajecten zullen wellicht overlap vertonen, of sommige fase 1 ondernemers kunnen elkaar versterken als ze gezamenlijk optrekken in 1 traject.

Kosten

Het blijkt ontzettend lastig om een prijskaartje te hangen aan dit soort ontwikkeltrajecten als de oproep nog niet concreet is. Er wordt opgemerkt dat het heel belangrijk gaat zijn om te weten wat de politie precies wil hebben (zie probleemstelling en use cases). Dan pas is het realistisch om de daadwerkelijke doorlooptijden en bijbehorende bedragen te noemen. Alles van enkele tonnen tot enkele miljoenen voor fase 2 werd genoemd.

Overige opmerkingen over de looptijd

Wellicht kan de oproep in thema's worden ingedeeld, waarbij binnen die thema's competitie om budget plaatsvindt. De kosten en doorlooptijden van verschillende innovaties kunnen namelijk enorm uiteenlopen: een "simpel" onderwijsprogramma op een VR bril behelst ander onderzoek dan die voor een complete multifunctionele IX room waarin meerdere technieken samenkomen. De noodzaak voor het al dan niet vormen van een consortium hangt samen met de omvang van de opdracht.

5. Opschalen en inkoop

Nieuwe markten voor innovatie

Tijdens de marktconsultatie werd al snel duidelijk dat de impact van deze innovaties veel breder is dan alleen bij de politie. Experts zagen potentieel in sectoren zoals de veiligheidsindustrie, met toepassingen voor Defensie, Douane en de Brandweer. Ook de zorgsector zou kunnen profiteren, bijvoorbeeld door simulaties voor training en protocollair handelen. In de industrie, waaronder de semiconductor sector en bedrijven als Tata Steel, zouden deze innovaties kunnen worden ingezet voor veiligheidsoefeningen, zoals gaslek-simulaties.

Overheidsinstanties en gemeenten zagen mogelijkheden voor gebiedsontwikkeling en crisismanagement. Binnen het onderwijs werd het nut van deze technologieën benadrukt voor BHV-trainingen en arbeidsmarktparticipatie. Tot slot werd zelfs op internationaal niveau interesse getoond, met mogelijke toepassingen voor de NAVO, grensbewaking en Europese politieorganisaties.

Van pilot naar praktijk

Om een pilot om te zetten in een succesvolle implementatie binnen de politie, bestaan enkele cruciale factoren. Allereerst is draagvlak essentieel: er moet eigenaarschap zijn op hoog niveau, en alle eenheden moeten betrokken worden. Integratie in bestaande leerlijnen en trainingsprocedures is noodzakelijk, net als interoperabiliteit met de huidige infrastructuren.

Verplichte training speelt daarbij een grote rol, zoals in de zorgsector al gangbaar is met e-learning modules. Bovendien moeten oplossingen schaalbaar en flexibel zijn, zodat ze niet alleen intern bruikbaar zijn, maar ook extern inzetbaar blijven. Duidelijke doelen, zowel op korte als lange termijn, helpen bij de implementatiesnelheid en zorgen dat de organisatie niet achter de feiten aanloopt.

Ook ondernemers willen weten waar ze aan toe zijn: wat gebeurt erna inkoop? Duidelijkheid over proces en verwachtingen is cruciaal. Het gebruik van open standaarden en modulaire frameworks voorkomt afhankelijkheid van een enkele leverancier. Daarnaast speelt financiering een grote rol: budgetten moeten goed verdeeld worden tussen opleidingscentra en operationele afdelingen. Europese samenwerking kan bijdragen aan minder afhankelijkheid van buitenlandse monopolies.

6. Innoveren

Een verdienmodel voor de toekomst

Hoe wordt innovatie rendabel? Verschillende verdienmodellen kwamen hiervoor naar voren. Een licentiemodel biedt flexibiliteit en onderhoud, waar traditionele productafschrijving vaak lastiger blijkt. Service Level Agreements (SLA's) kunnen eerst klein beginnen en later worden opgeschaald naar structurele licenties.

Hoewel leveranciers hun broncode niet graag vrijgeven, kunnen open Application Programming Interfaces (API's) een alternatief bieden. Zero/low-code platformen stellen de politie in staat om functionaliteiten zelf aan te passen zonder volledig afhankelijk te zijn van externe partijen. Co-creatie met leveranciers en consortiumontwikkeling kan helpen om schaalbare oplossingen te ontwikkelen, waarbij het intellectueel eigendom en eigenaarschap helder zijn verdeeld.

Een vooruitblik

Organisaties innoveren niet alleen om concurrerend te blijven, maar ook om bij te dragen aan maatschappelijke vraagstukken. Het teweegbrengen van veranderingen vraagt om een pragmatische snelle aanpak en een iteratief werkproces. Echter, een gebrek aan draagvlak binnen de organisatie kan ervoor zorgen dat innovatieve ideeën niet van de grond komen. Daarnaast kan het lastig zijn om een succesvolle innovatie op te schalen. En als een innovatie te complex is, kan dit de implementatie vertragen of zelfs onmogelijk maken. Verder is goed verwachtingsmanagement essentieel: wanneer onrealistische verwachtingen worden gewekt, kan dit tot teleurstelling en terughoudendheid op het gebied van implementatie en verdere innovatie leiden. Tot slot is het belangrijk om innovatie niet als doel op zich te zien. Innovatie moet voortkomen uit een echte behoefte en een duidelijke meerwaarde hebben.

De belangrijkste IX-innovatie die we de komende jaren tegen zullen komen is de verdere integratie van AI in diverse processen. AI-tools zullen steeds zelfstandiger kunnen opereren. Hiertegenover staat dat ethische en politieke vraagstukken rondom AI gebruik steeds belangrijker gaan worden. Ook zal Internet of Things (IoT) waarschijnlijk meer geïntegreerd worden, waardoor je minder afhankelijk zult worden van rekenkracht. Verder zal Cloud computing een grotere rol gaan spelen en zal de hardware die nodig is krimpen. Kortom, in de loop van een eventuele Challenge kan het werkveld sterk veranderen. Het is hierdoor zaak om aangesloten te blijven bij de markt en de ontwikkelingen op de voet te volgen.

Deze marktconsultatie is uitgevoerd door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) in opdracht van de Nederlandse Politie.